DOI: https://doi.org/10.37634/efp.2023.6.1
УДК 341.213.5

Андрій Олександрович ***ГНІТІЙ***
асистент, Національний Юридичний Університет ім. Ярослава Мудрого
ORCID: https://orcid.org/0000-0002-2991-5613
e-mail: andreygnitiy95@gmail.com

Анастасія Олексіївна ***МОСКАЛЕНКО***
студентка, Національний Юридичний Університет ім. Ярослава Мудрого
ORCID: https://orcid.org/0000-0003-1602-4026
e-mail: nastya2002moskalenko@gmail.com

Вадим Олександрович ***ДЕМЧЕНКО***
студент, Національний Юридичний Університет ім. Ярослава Мудрого
ORCID: https://orcid.org/0009-0006-4124-1363
e-mail: vadim2701dem@gmail.com

НАДНАЦІОНАЛЬНІСТЬ ЯК ВАЖЛИВА ХАРАКТЕРИСТИКА ПРАВА ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ

Статтю присвячено наднаціональному характеру права Європейського Союзу (ЄС). Розглянуто різні підходи до поняття «наднаціональність» та проаналізовано її ознаки. Авторами зазначено, що наднаціональна характеристика права ЄС реалізується через діяльність його інститутів та здійснення ними повноважень у сферах, що охоплюються різними видами компетенцій. Акцентовано увагу на принципі верховенства права ЄС та його ролі у забезпеченні єдності та стабільності правової системи ЄС. Доведено, що пряма дія норм права ЄС встановлює найбільш вигідну для досягнення цілей Союзу взаємодію національного права держав-членів із наднаціональним правом.

Ключові слова: *європейська інтеграція, наднаціональність, Європейський Союз, принцип верховенства права ЄС, принцип прямої дії*

ВСТУП

Сьогодні проблемою стає формування та діяльність наднаціональної влади міжнародних організацій. Передусім вона пов'язана з бажанням держав зберегти суверенну ідентичність та максимально застосувати глобальні механізми для досягнення своїх цілей і подальшого розвитку, не передаючи повноваження на наднаціональний рівень.

Європейський Союз (ЄС) – це феноменом XX ст., однією з характерних ознак якого є наднаціональна організація влади [12, с. 500]. Він вже не є міжнародною організацією у класичному розумінні, але й досі знаходиться у процесі федералізації. ЄС створив власну унікальну правову систему, яка базується на принципах верховенства права Союзу та прямої дії його норм у національних правових порядках держав-членів. Цю нову правову систему може бути розглянуто як етап і форму прояву тенденції до формування «світового права» в умовах інтеграції та глобалізації суспільства. Враховуючи посилення євроінтеграції та бажання керівництва ЄС об'єднати держави-члени для забезпечення стабільності в європейському регіоні, виникає необхідність дослідження наднаціональності як однієї з головних ознак права ЄС.

Категорія «наднаціональність» була об'єктом дослідження зарубіжних та вітчизняних науковців, серед яких варто виокремити таких, як С. Ашервуд, О. Водянніков, М. Гаврилюк, Дж. Піндер, О. Римаренко, В. Сахнюк, Е. Хаас, І. Яковюк та ін. Їхні роботи переважно присвячено загальним питанням наднаціональності як риси характерної для міжнародних організацій, а також прояву цієї категорії в діяльності інституційного механізму ЄС. Водночас у наукових працях не було детально розкрито наднаціональність як важливу ознаку права ЄС.

МЕТА статті – проаналізувати наднаціональність як важливу характеристику правової природи ЄС, визначити її основні риси через аналіз функціонування інституційної системи об'єднання, поділу компетенцій між ЄС та державами-членами та розкриття принципів, на яких побудована правова система ЄС.

МАТЕРІАЛИ ТА МЕТОДИ ДОСЛІДЖЕННЯ

Інформаційною базою дослідження є установчі договори ЄС: Договір про Європейський Союзу (ДЄС), Договір про функціонування Європейського Союзу (ДФЄС), а також праці зарубіжних і вітчизняних науковців. Методологічну основну складають загальнонаукові та спеціальні методи дослідження: аналізу, синтезу, узагальнення, порівняльно-правовий метод. Метод аналізу застосовано для виокремлення ознак наднаціональності та їх детального дослідження. Метод синтезу дав змогу розкрити унікальність правової системи ЄС, яка функціонує на основі принципів верховенства права та прямої дії її норм. Порівняти та простежити взаємозв'язок між нормами права ЄС і правовими система його держав-членів допоміг порівняльно-правовий метод. Метод узагальнення сприяв формулюванню висновків щодо особливостей прояву наднаціональності у правовій системі ЄС.

РЕЗУЛЬТАТИ

Право ЄС є унікальною правовою системою, норми якої регулюють суспільні відносини, що пов'язано з розвитком інтеграційних процесів у межах ЄС [8, с. 161]. Зазначену правову систему побудовано на основі норм та принципів міжнародного права, але відрізняється від неї. Так, у рішенні Суду ЄС від 05.02.1963 у справі «Van Gend en Loos v Nederlandse Administratie der Be-

 © А.О. ГНІТІЙ, А.О. МОСКАЛЕНКО, В.О. ДЕМЧЕНКО, 2023

lastingen» наголошувалося на унікальній правовій природі нового міжнародного правопорядку, який склався у рамках Європейських Співтовариств та передбачав наділення правами не лише держав-членів, але й також приватних осіб [1, с. 2].

У доктрині європейського права можна знайти погляд, що вказує на можливі проблеми, пов'язані з гармонізацією права у всіх держав-членах ЄС. Вона полягає в тому, що ніби неуспішна спроба ратифікувати Конституцію ЄС свідчить про неготовність окремих країн застосовувати право ЄС як обов'язкове. Інше обґрунтування цього процесу пояснюється недостатнім теоретичним розробленням питання наднаціонального характеру права ЄС. Проте з такою позицією складно погодитися тому, що Лісабонський договір 2007 р. успішно підписано та ратифіковано, включаючи більшість положень Конституції ЄС, за винятком тих, які б максимально наближали ЄС до моделі федеративної держави. Це вказує на успіх європейської інтеграції та стверджує, що держави-члени готові надалі реалізовувати ідеї наднаціональності у правовій системі Союзу.

Отже, питання наднаціональності права ЄС є важливим і потребує подальшого дослідження. Походження цього терміну пов'язано зі швидким розвитком процесів інтеграції держав у міжнародні об’єднання, серед яких варто виокремити європейські співтовариства. Важливо, аби держави, що входять до якогось об'єднання, мали подібні правові норми. Відповідно необхідним є створення єдиного права, яке буде регулювати суспільні відносини в усіх державах-учасниках даного об'єднання згідно з однаковими принципами. І як таке «єдине право» виступає наднаціональне право.

Згідно з думкою Саймона Ушервуда та Джона Піндера термін «наднаціональність» утворено як вираження ідеї федералізму, яку запропонували «батьки» західноєвропейської інтеграції – Жан Моне та Робер Шуман [4].

Ернест Гаас вважає, що наднаціональність виникає тоді, коли об'єднання отримує можливість покладати на держави-члени конкреті зобов'язання, не потребуючи їхньої згоди у кожному окремому випадку, тобто набуває стосовно них певного обсягу самостійних розпорядчих повноважень. Так, питання про наднаціональність міжнародних організацій простежується через взаємозв’язок суверенітету держав-членів з повноваженнями внутрішньої організаційної структури, створеної ними. Основою концепції наднаціональності є ступінь делегування прав та повноважень державою до органів міжнародної організації [3].

О. Римаренко описує наднаціональність як автономну правову систему, що об'єднує декілька країн і охоплює їх національні правові системи. Якщо розглядати наднаціональність з погляду національного права кожної з країн-учасниць, то вона проявляється у самостійності окремих структурних частин такого права, але водночас зберігається зв'язок з національним правом [9, с. 33].

Ми пропонуємо розглядати наднаціональність правової системи ЄС крізь призму її ознак, запропонованих І.В. Яковюком. Науковець зазначає, що інтеграційне право Союзу є самостійною правовою системою, наднаціональний характер якої простежується в такому:

1) створюється наднаціональними інститутами ЄС, які є незалежними від впливу держав-членів;

2) окремі найбільш важливі питання виведені повністю або частково з під управління держав-членів;

3) пряма дія норм права ЄС стосовно суб’єктів національного права держав-членів [13, с. 126-127].

Наднаціональна характеристика права ЄС реалізується через діяльність інститутів ЄС, вичерпний перелік яких закріплено у ст. 13 ДЄС [7]. Інститути є вищими керівними установами ЄС, які створено та функціонують на підставі установчих актів ЄС, а також уповноважені приймати загальнообовязкові рішення для досягнення цілей Союзу [8, с. 101]. Так, Європейський Парламент разом з Радою ЄС приймають законодавчі акти (регламенти, директиви, рішення), а Європейська Комісія розробляє проєкти таких актів (ст. 294 ДФЄС) [7]. Європейська Рада може приймати рішення про запровадження додаткових умов прийнятності нових країн до складу ЄС (ст. 49 ДЄС) [7]. Прикладом таких умов виступають Копенгагенські критерії, яким має відповідати третя країна, що прагне набути членство в ЄС. Європейська Комісія уповноважена у випадках, встановлених законодавством ЄС, приймати делаговані та імплементаційні акти (ст.ст. 290, 291 ДФЄС), а також застосовувати штрафні санкції до приватних осіб через порушення останніми норм права ЄС (ч. 2 ст. 105 ДФЄС) [7]. Європейський Центральний Банк також наділено компетенцією приймати обовязкові акти у рамках спільної монетарної політики Союзу, а у разі вчинення порушень у цій сфері державами-членами, що входять до єврозони, притягати їх до відповідальності (ст.ст. 127-133 ДФЄС) [7]. Отже, акти зазначених інститутів приймаються на наднаціональному рівні та не обмежуються політичною волею держав-членів.

Більшість обов'язкових актів інститутів ЄС приймаються шляхом голосування та вважаються схваленими у разі їхньої підтримки простою або кваліфікованою більшістю. Водночас голосування представників від держави-члена проти прийняття акту не надає можливості у подальшому не виконувати його положень або відступати від окремих приписів. В. Сахнюк зазначає, що основу наднаціональних рішень інститутів формує вихідна колективна згода державчленів ЄС. Якщо один із учасників об’єднання порушує обов’язок дотримання прийнятих уніфікованих правил, то до нього можливим є застосування санкцій [10, с. 199].

Загальна обовязковість актів ЄС гарантується завдяки принципу верховенства права ЄС, який вперше сформульовано Судом ЄС у справі 6/64 Costa v ENEL. У рішенні Суд зазначив, що держави-члени, передавши частину суверенних прав на наднаціональних рівень, беруть на себе обов'язок дотримуватися норм Співтовариств, а будь-який прийнятий ними односторонній акт, який є несумісним із концепцією Співтовариств, не може мати переваги [2, с. 594].

Отже, наднаціональне право ЄС являє собою форму міжнародного права, за якої держави-члени свідомо обмежують деякі суверенні права та делегують повноваження наддержавним установам. Нормативні акти, видані такими установами, як правило, мають більшу юридичну силу, ніж акти національного законодавства.

Відтак, принцип верховенства права ЄС допомагає забезпечити єдність та стабільність в юридичній системі ЄС, а також забезпечує надійність правових рішень, які приймаються.

Держави-члени ЄС передають об'єднанню право приймати рішення, які є для них загальновизнаними. Зі свого боку ЄС зобов'язується гарантувати захист, розвиток, підтримку інтересів держав на міжнародній арені. Однак ті самі держави залишають за собою можливість проводити внутрішню та зовнішню політику певною мірою самостійно незалежно від рішень та позиції ЄС. З одного боку, держави повинні враховувати рішення ЄС, оскільки вони взяли на себе відповідні зобов'язання, а з іншого − виникає питання про збереження державами свого суверенітету. Якщо ЄС починає жорстко втручатися або критикувати політику тієї чи іншої держави, виникає проблема обмеження наднаціональності права ЄС з метою збереження незалежності та цілісності держав-членів [5]. Вирішити цю проблему покликаний чіткий розподіл компетенцій, що є ще одним аспектом, який допомагає визначити наднаціональну сутність ЄС.

Інститути ЄС наділено повноваженнями з прийняття обов'язкових актів не у всіх сферах правового регулювання, а лише тих, що визначено установчими договорами. Так, вплив ЄС у сфері спільної безпекової та оборонної політики є мінімальним, а співпраця між державами-членами відбувається на міжурядовій основі.

Лісабонська редакція установчих договорів пропонує такі види компетенцій: виключна компетенція ЄС (ст. 3 ДФЄС), спільна компетенція ЄС та держав-членів (ст. 4 ДФЄС) та допоміжна компетенція ЄС (ст. 6 ДФЄС). У вищезазначених нормах закріплено перелік сфер, що відносяться до відповідного виду компетенції. Виключна компетенція передбачає наділення ЄС повним контролем з питань, що закріплено у ч. 1 ст. 3 ДФЄС: митний союз, правила конкуренції, монетарна та спільна торговельна політика, збереження морських біологічних ресурсів [7]. Перелік цих сфер є вичерпним та не підлягає розширеному тлумаченню. Саме в рамках цього виду компетенції найкраще проявляється наддержавний компонент, який дає змогу ЄС розробляти законодавчі акти та навіть самостійно укладати міжнародні договори.

У межах допоміжної компетенції ЄС спрямовує свої зусилля на підтримку, координацію та доповнення дій держав-членів. До допоміжної компетенції відносяться такі сфери регулювання, як промисловість, культура, туризм, цивільний захист тощо. Стосовно цих сфер ЄС може лише надавати відповідні рекомендації, а юридично обов'язкові акти, прийняті його інститутами із зазначених питань, не гарантуватимуть гармонізації нормативної бази держав-членів. Отже, у такому разі наднаціональність буде мати обмежений вплив.

Спільну компетенцію спрямовано на розроблення механізму співробітництва між ЄС та його державами-членами у сферах, які визначено ст. 4 ДФЄС (наприклад, внутрішній ринок, довкілля, захист прав споживачів) [7]. Із зазначених питань держави-члени мають свободу дій, а ЄС уповноважено приймати рішення за умови, що це не порушує принцип субсидіарності. Цим принципом встановлюється можливість прийняття рішення на наднаціональному рівні за умови неефективності вирішення питання на місцевому, регіональному чи державному рівні. Обов'язкові акти, прийняті в рамках спільної компетенції, також слугують проявом наднаціональності правової системи ЄС.

Враховуючи вищевикладене, можемо стверджувати, що найкраще наднаціональний характер права ЄС проявляється в обов'язкових актах інститутів, що стосуються сфер виключної та спільної компетенцій.

Наднаціональний характер правової системи ЄС неможливо було забезпечити без прямої дії норм. Відповідальність за розроблення цього принципу взяв на себе Суд ЄС. У рішенні від 05.02.1963 у справі «Van Gend en Loos v Nederlandse Administratie der Belastingen» вперше зазначено про те, що право Європейських Співтовариств наділяє правами та обов'язками не лише держав-членів об'єднань, але й також фізичних та юридичних осіб [1, с. 2]. Але не будь-яке правило поведінки, що закріплене в обов'язкових актах ЄС, є нормою прямої дії. Для визнання конкретної норми такою необхідно встановити одночасну наявність таких умов:

1) норма повинна безпосередньо стосуватися фізичних або юридичних осіб;

2) має містити чіткий та однозначний припис;

3) має бути безумовною та її виконання не повинно залежати від здійснення додаткових дій [8, с. 169].

Перевагою цього принципу є також те, що приватні особи можуть наполягати на відшкодуванні завданих збитків навіть у випадках, коли норму права ЄС не імплементовано у національне законодавство через неналежну діяльність або бездіяльність держави-члена (наприклад, держава-член не виконала вимоги директиви, внаслідок чого порушила права приватних осіб, чим заподіяла їм істотної шкоди). Так, принцип прямої дії норм права ЄС встановлює найбільш вигідну для досягнення цілей ЄС взаємодію національного права держав-членів із наднаціональним правом [11, с. 177].

Відтак, норми права ЄС визнаються та поважаються європейськими націями та успішно реалізовуються через національні правові системи держав-членів. Крім того, вони допомагають встановлювати чіткі рамки поведінки для держав-членів, а у разі їх недотримання застосувати навіть штрафи та санкції. Нині право ЄС є унікальною наднаціональною правовою системою, яка інтегрує в собі як творчо розвинуті внутрішньодержавні характеристики, так і модифіковані міжнародно-правові особливості [6].

На формування цієї системи вплинули правові концепції та принципи, які є характерними для національного права країн-учасниць, а також засади та принципи міжнародного права. Мова йде про застосування певних правових підходів, які трансформуються з урахуванням мети та завдань інтеграції. У результаті формується самобутня автономна правова система, яка за якісними параметрами не є ідентичною жодній національній правовій системі країн-членів або міжнародному праву. Оригінальний характер інтеграційного процесу безпосередньо відображено в особливостях правової системи, яка діє в межах інтеграційних утворень. Сьогодні європейська правова інтеграція призводить до більш тісних зв'язків між державами-членами ЄС і створює якісно нове правове поле, яке вже не входить у сферу міжнародного права у класичному

розумінні. Процес європейської правової інтеграції, прискорений зусиллями Суду ЄС, і є «локомотивом» загальних інтеграційних процесів в Європі. Він встановлює іншу ієрархію юридичних норм, ніж та, з якою жили попередні покоління європейців. Сучасна правова доктрина, так само як і право взагалі, мають відповісти на виклики європейської правової інтеграції, оскільки її значення неможливо надто високо оцінити для держав-членів ЄС та третіх країн, які мають європейську перспективу. Сам ЄС, якщо процес правової інтеграції буде йти тими ж темпами, матиме можливість побудувати спільну федеральну систему права, яка зможе замінити значну частину норм національного права держав-членів. Очевидно, що такий розвиток матиме глибокий вплив для міжнародної правотворчості і надасть суттєву підтримку процесу правової глобалізації.

ВИСНОВКИ

Головною проблемою у формуванні та діяльності наднаціональної влади ЄС є баланс між збереженням суверенної ідентичності держав і необхідністю передачі повноважень міжнародній організації. Проте досі зберігається тенденція стосовно небажання держав передавати велику кількість суверенних прав на наднаціональний рівень. Водночас вони прагнуть максимально застосовувати глобальні механізми для досягнення своїх цілей та підтримки розвитку. Відтак, втілення ідеї наднаціональності в інтегрованій правовій системі ЄС є важливим завданням для досягнення цілей та виконання завдань Союзу.

Наднаціональність чітко проявляється через розмежування повноважень держав-членів і ЄС для визначення сфер, в яких Союз має найширші можливості для прийняття не просто декларативних рішень, а обов'язкових нормативних актів, які підлягають виконанню всіма державами-членами. Виконання приписів таких документів гарантується наявністю принципів верховенства права ЄС та прямої дії його норм, які сформульовано Судом ЄС, ще на перших етапах європейської інтеграції.

Доручення повноважень наднаціональним органам Союзу не загрожує державному суверенітету країнчленів, а елементи наддержавності спрямовано на досягнення цілей ЄС. Рішення про збільшення або зменшення ступеня наднаціональності вирішується тільки самими державами-членами залежно від того, чи необхідний подальший розвиток європейської інтеграції. Тому наднаціональність в ЄС має договірну основу і може розглядатися як один з способів співпраці суверенних держав в інтеграційному процесі.

Список використаних джерел

1. Case 26/62, Van Gend en Loos v Nederlandse Administratie der Belastigen. URL: https://curia.europa.eu/juris/showPdf.jsf?text=&docid=87120&pageIndex=0&doclang=en&mode=lst&dir=&occ=first&part=1&cid=637066
2. Case 6/64, Flaminio Costa v E.N.E.L. URL: https://curia.europa.eu/juris/showPdf.jsf?text=&docid=87399&pageIndex=0&doclang=EN&mode=lst&dir=&occ=first&part=1&cid=636540
3. Haas E.B. Beyond the Nation-State: Functionalism and International Organization. Stanford University Press, 1958. 595 p.
4. Usherwood S., Pinder J. The European Union: A Very Short Introduction. Oxford, 2018. 208 p. URL: https://global.oup.com/academic/product/the-european-union-a-very-short-introduction-9780198808855?cc=ua&lang=en&
5. Гаврилюк М. Наднаціональність як проблема в європейському праві. *Право та державне управління*. 2011. № 1. С. 63-68.
6. Колінько І. Європейський Союз як особливий тип наднаціонального об'єднання: деякі аспекти правового розвитку. *Право України*. 2006. № 8. С. 51-59.
7. Консолідовані версії Договору про Європейський Союз та Договору про функціонування Європейського Союзу з протоколами та деклараціями. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_b06#Text
8. Право Європейського Союзу: основи теорії / Т.М. Анакіна та ін. Харків, 2019. 360 с.
9. Римаренко О. Європейський союз як наднаціональна спільнота та перспективи євроінтеграції України. *Світова політика та міжнародні відносини.* 2015. № 3. С. 32-41.
10. Сахнюк В. Прояв наднаціональності у функціонуванні інституційної системи Європейського Союзу. *Підприємництво, господарство і право*. 2017. Вип. 4. С. 197-200.
11. Яковюк І.В., Анакіна Т.М., Трагнюк О.Я., Комарова Т.В. Історія європейської інтеграції від Римської імперії до Європейського Союзу: монографія. Київ, 2012. 208 с.
12. Яковюк І.В. Правові основи інтеграції до ЄС: загальнотеоретичний аналіз: монографія. Харків, 2013. 760 с.
13. Яковюк І.В. Прояв наднаціональності в Європейському Союзі. *Державне будівництво та місцеве самоврядування*. 2006. Вип. 12. С. 121-128.

References

1. Case 26/62, Van Gend en Loos v Nederlandse Administratie der Belastigen. URL: https://curia.europa.eu/juris/showPdf.jsf?text=&docid=87120&pageIndex=0&doclang=en&mode=lst&dir=&occ=first&part=1&cid=637066
2. Case 6/64, Flaminio Costa v E.N.E.L. URL: https://curia.europa.eu/juris/showPdf.jsf?text=&docid=87399&pageIndex=0&doclang=EN&mode=lst&dir=&occ=first&part=1&cid=636540
3. Haas E.B. Beyond the Nation-State: Functionalism and International Organization. Stanford University Press, 1958. 595 p.
4. Usherwood S., Pinder J. The European Union: A Very Short Introduction. Oxford, 2018. 208 p. URL: https://global.oup.com/academic/product/the-european-union-a-very-short-introduction-9780198808855?cc=ua&lang=en&
5. Havryliuk M. Supranationality as a problem in European law. *Law and Public Administration*. 2011. № 1. pp. 63-68 (in Ukrainian).
6. Kolinko I. The European Union as a special type of supranational association: some aspects of legal developmen. *Law of Ukraine*. 2006. № 8. pp. 51-59. (In Ukrainian).
7. Consolidated versions of the Treaty on the European Union and the Treaty on the Functioning of the European Union with protocols and declarations. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_b06#Text (In Ukrainian).
8. Law of the European Union: the basics of theory / T.M. Anakina et al. Kharkiv, 2019. 360 p. (In Ukrainian).
9. Rimarenko O. The European Union as a supranational community and the prospects of Ukraine's European integration. *World*

Politics and International Relations. 2015. № 3. pp. 32-41. (In Ukrainian).

10. Sakhniuk V. Manifestation of supranationalism in the functioning of the institutional system of the European Union. *Entrepreneurship, economy and law*. Kyiv, 2017. Issue 4. pp. 197-200. (In Ukrainian).

11. Yakoviuk I.V., Anakina T.M., Trahniuk O.Y., Komarova T.V. The history of European integration from the Roman Empire to the European Union: monograph. Kyiv, 2012. 208 p. (In Ukrainian).

12. Yakoviuk I.V. Legal basis of integration in the EU: general-theoretical analysis: monograph. Kharkiv, 2013. 760 p. (In Ukrainian).

13. Yakoviuk I.V. Manifestation of supranationalism in the European Union. *State construction and local self-government*. 2006. Issue 12. pp. 121-128. (In Ukrainian).

Andrii HNITII
Assistant, Yaroslav Mudryi National Law University
ORCID: https://orcid.org/0000-0002-2991-5613
e-mail: andreygnitiy95@gmail.com

Anastasiia MOSKALENKO
student, Yaroslav Mudryi National Law University
ORCID: https://orcid.org/0000-0003-1602-4026
e-mail: nastya2002moskalenko@gmail.com

Vadym DEMCHENKO
student, Yaroslav Mudryi National Law University
ORCID: https://orcid.org/0009-0006-4124-1363
e-mail: vadim2701dem@gmail.com

SUPRANATIONALITY AS AN IMPORTANT CHARACTERISTIC OF EUROPEAN UNION LAW

Introduction. *This paper examines the problem of formation and activity of the supranational authority of international organizations. It is noted that the need for such a study is due to the strengthening of European integration and the desire of the European Union (EU) leadership to unite member states to ensure stability in the European region. In such conditions, member states have a desire to preserve their sovereign identity and make maximum use of global mechanisms to achieve their goals and further development, without transferring authority to the supranational level.*

The purpose of the paper *is the analysis of supranationality as an important characteristic of the legal nature of the EU, the determination of its main features through the analysis of the functioning of the institutional system of unification, the division of competences between the EU and the member states, and the disclosure of the principles on which the EU legal system is built.*

Results. *The paper is devoted to supranationality as an important characteristic of the law of the European Union. It emphasizes the uniqueness of EU law, the norms of which regulate social relations related to the development of integration processes within the EU. The importance of the issue of supranationality of EU law and the need for its further research have been proven. Various views on the concept of supranationality are described and its consideration through the prism of features is proposed. The implementation of supranational characteristics of EU law through the activities of EU institutions is pointed out. Attention is focused on the principle of the rule of law and its role in ensuring unity and stability in the EU legal system, the reliability of legal decisions made. In addition, it is proposed to consider supranationality through the division of competences into three types: exclusive, joint and auxiliary. The authors determined where exactly nationality is manifested the most. It has been proven that the direct effect of norms plays an important role in ensuring nationality. It is noted that this principle establishes the most beneficial interaction of the national law of the member states with supranational law for the achievement of EU goals.*

Conclusion. *The paper states that the delegation of powers to supranational bodies of the Union does not threaten the state sovereignty of the participating countries, and the elements of supranationality are aimed at achieving the goals of the EU. The decision to increase or decrease the degree of supranationality is decided only by the member states themselves, depending on whether further development of European integration is necessary. Therefore, supranationality in the EU has a contractual basis and can be considered as one of the ways of cooperation of sovereign states in the integration process.*

Keywords: *European integration, supranationality, European Union, the principle of supremacy of EU law, the principle of direct action*